

enkele vorm van illegaal werk hadden deelgenomen, tot de BS en daar dan vooral tot de Bewakingstroepen waren toegetreden, hetgeen het gehalte van het korps niet ten goede was gekomen. De publieke opinie in het zuiden had voor de inzet van de Stoottroepen waardering gehad maar de Bewakingstroepen, die veelal eigenmachtig waren opgetreden, hadden een slechte naam gekregen, niet alleen bij de burgerij maar ook bij de Nederlandse ministers en de hogere Geallieerde militairen; die laatsten hadden in Frankrijk en België met gewapende illegalen heel wat moeilijkheden gehad.

Benoorden de grote rivieren waren er in de laatste fase van de Duitse bezetting in totaal ca. zestigduizend BS'ers die evenwel voor het veruit grootste deel niet bewapend waren en van wie de meesten ook geen wapentraining hadden ontvangen; hun namen en adressen waren bekend en de bedoeling was dat zij na de bevrijding naar voren zouden komen om als Bewakingstroepen dienst te doen – dan pas zouden zij bewapend worden. Tot het wèl bewapende en ook in het hanteren van wapens geoefende Strijdend Gedeelte behoorden vooral diegenen die uit de rijen waren voortgekomen van de drie illegale organisaties welke begin september '44 in de BS gebundeld waren: de Knokploegen (de KP), de Raad van Verzet (de RVV) en de Ordedienst (de OD). Begin '45 telde dat Strijdend Gedeelte een kleine zesduizend man, maar dat waren er in april méér geworden: in Gelderland, Overijssel en de drie noordelijke provincies namen namelijk in april '45 ca. vijfduizend BS'ers aan de gevechten deel – hun ingrijpen bleek vooral in Friesland (dat alleen al ca. vijf-en-twintighonderd van die BS'ers telde) effectief te zijn.

In Utrecht en in Noord- en Zuid-Holland werden de BS'ers van het Strijdend Gedeelte, bij elkaar enkele duizenden, wel op vrijdagavond 4 mei op hun clandestiene verzamelplaatsen geconcentreerd maar ingezet werden zij niet: er werd een wapenstilstand afgekondigd waaraan ook de BS'ers zich moesten houden; zij waren trouwens te gering in aantal en te zwak uitgerust om de strijd met de ca. honderdtwintigduizend militairen van de *Wehrmacht* te kunnen aangaan. Een en ander betekende dat de verwachting die velen hadden gekoesterd: zij aan zij met oprukkende Geallieerden slag te leveren met de gehate bezetter, niet in vervulling ging. Het was een tweede teleurstelling dat deze gewapende BS'ers pas op maandag 7 mei verlof kregen, zich in hun simpele blauwe overalls en met hun wapens in het openbaar te vertonen; een derde dat, toen op die dag in Amsterdam een Canadese officier door een kogel gewond was, de Canadese bevelhebber, *Lieutenant-General* C. Foulkes (aan wie bericht was dat de officier er het leven bij had ingeschoten), prompt aan prins